

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д.н. Дойчина Нинкова Синигерска във връзка с обявен конкурс по научно направление - изкуство, научна специалност - театрознание и театрално изкуство, за доцент /актьорство за куклен театър/, обявен в ДВ., бр.109 от 21.XII.2021г.

Предложените материали от главен асистент д-р Михаела Тюлева – единствен кандидат в конкурса за придобиване на академична длъжност „доцент” по „актьорство за куклен театър” към НАТФИЗ „Кр. Сарафов” не само отговарят на изискванията на правилата за участие в обявения конкурс. Михаела Тюлева ни е предоставила факти от своите образователни, творчески и педагогически дейности, които впечатляват определено със своя обем. Обем, който е трудно да си представим, че човек на нейната възраст може да постигне. И все пак не може да се отрече, че това представяне респектира най-вече със своята многоликост, многоплановост.

Любознателността на кандидата е повече от очевидна. Тя видимо за Тюлева е нестихващият мотив през годините, осигуряващ ѝ нестихващо желание да се усъвършенства и усъвършенства. Този порив обяснява силите ѝ след успешното завършване на бакалавърската степен през 1998 . по специалност „Актьорство за куклен театър” в класа на проф. Румен Рачев да продължи своето

образование и да се дипломира през 2007 г., с запомняща се и до днес магистратура по „Образователен и терапевтичен театър“, отново с ръководител проф. Рачев. Следва защита на дисертация през 2018 г. за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на тема „Терапевтични техники и технологии за психологическо въздействие чрез куклата върху деца с медицински, емоционални, образователни, умствени и рехабилитационни проблеми“ с научен ръководител проф. Жени Пашова. Това изследване и сега продължава да ни интригува.

Наред с неспиращите образователни процеси, Михаела Тюлева успява да натрупа значителен опит и като актриса, режисьор, драматург, както на куклената сцената, така и в екранните изкуства. Но предизвикателствата в нейната многостранна дейност не спират до тук. От 2000г.- 2012 г. тя е ръководител на театрална школа към театър „Ариел“, През 2014-2015 г. е преподавател в LIPA. И наред с всичко по-горе отбелязано, тя успява да се впише отчетливо и забележимо от 2000 г. и в преподавателската дейност при НАТФИЗ „Кр. Сарафов“. И тази нагласа продължава. Тя видимо е базирана на многопластовия опит на главен асистент д-р Тюлева, натрупан упорито и последователно през годините.

Вглеждането в предложените материали от гл. ас. д-р Тюлева във връзка с обявения конкурс за доцент по „актьорство за куклен театър“, както и личните ми впечатления от нейната многолика творческа дейност откроява видимо за мен преди всичко няколко компонента.

Най-същественият от тях е свързан с личния път на Михаела Тюлева за откриване на безкрайните възможности

на куклата в процеса на сътворяване на художествен образ. Във всички нейни начинания интересът към куклата не само не затихва, но той е водещ в очертаването на собствения ѝ път към прозрения, откриване на мястото на куклата в съвременната реалност. Различни системи кукли, различни сценични пространства, многообразие от вълнуващи теми в личния и обкръжаващия ни живот не спират порива на Тюлева да изразява собствени позиции чрез оживяването на мъртвите предмети.

Друг значим компонент от нейната творческа биография, според мен, е свързан с нестихващата привързаност на кандидата към детската аудитория. И това е очебийно. Тази привързаност не може да не прави днес специално впечатление, когато съвременния български куклен театър е започнал неистово да се стреми да бъде „изненадващ“, като насочва силите си към създаване на спектакли за възрастни. Завладялата я през годините вяра за ролята на кукленото изкуство във формирането на нужните навици и привички при подрастващите е вдъхновител и през последните години за не една забележима изява на Тюлева.

Появата на книгата „Терапевтични техники и технологии за психологическо въздействие чрез кукла върху деца с медицински, емоционални, образователни, умствени и рехабилитационни проблеми“ е едно от ярките доказателствата за отношението на Михаела към децата. Предложеният текст не само ни предлага актуализиран, оптимизиран вариант на докторската ѝ дисертация. Той преди всичко популяризира така необходимата роля на предложените, анализирани и конструирани от автора методи за осъществяване на практика терапевтичната насока на кукленото изкуство. Не от вчера сме осъзнали

ролята на изкуството /музика, изобразително изкуство, драматизация, танци, театър/ при всестранното възпитание на подрастващите. Но Михаела Тюлева фокусира вниманието си върху възможността му за осигуряване на адекватна среда и за деца с особени нужди. Чрез публикуването на споменатата монография, чрез участието си с доклади в научни национални и международни форуми, чрез публикации в научни издания, тя допринася и за разширяване значимостта на темата и в публичното пространство.

Приоритетът - детски зрител доминира и при режисьорските изяви на Михаела Тюлева. Във включените спектакли в предложените от кандидата материали впечатлява креативното ѝ умение да заинтригува малките зрители с избраното заедно с постановчика проф. Жени Пашова послание. И в „Тигърчето Спас“ по текст на Рада Москова, и в „Гъбарко“ по идея на Батко Златко например, режисурата успява да се спаси категорично от дидактичния тон , с което оставя запомнящи в децата нужни познания за света около нас. И тук трябва да се отбележи, че това е постигнато от Тюлева без да пренебрегва възможностите на многообразна визуална изказност на сътворения в конкретните спектакли сценичен живот. Но тя, визуалната изказност, контролирана от режисурата с респектираща прецизност, преди всичко, е съобразена с детската психика, с възможностите на детското възприятие.

В многопластовата палитра от дейности на Тюлева се забелязва видимо и една характеристика, която откроява личния почерк на нейния педагогически език. Увлечена от изследвания в дълбочина на алтернативните форми на кукления театър, на откриване нови възможности за развитие на актьорското въображение на кукления актьор,

тя в никакъв случай не пренебрегва отговорността си като педагог в сферата на изкуството и с нужната упоритост и всеотдайност се стреми да развива индивидуалността в таланта на всеки студент. Но фокусът в педагогическите занимания на Михаела през годините, като че ли е в изграждането на осъзната необходимост от страна на студентите да творят в екип. Умението да създава усещането за комфортност при екипната работа от студентите в продължение на следването им /в часовете по „актьорство за куклен театър“, „системи кукли“, по време на турнета у нас и чужбина/ допринася за изграждането не само на творчески личности, но и на граждани със съзнание за силата на обществена цялост. Например, успехът на спектакъла „Кръговрат“ е ярко доказателство не само за единомислието между автор и постановка - проф. Жени Пашова, режисьора – гл. ас. д-р Михаела Тюлева, между изпълнителите - студенти. Той е и доказателство за силата на творчеството днес в атмосферата на екипността. Само дни след премиерата на „Кръговрат“ /юни, 2019 г./, Учебният куклен театър привлича вниманието с множество отличия и награди. Множество, непостигнато от неговото създаване през 1966 г. досега само от един спектакъл. На фестивалите „Малък сезон“ на ТР „Сфумато“ /юни 2019 г./, Международен фестивал на младите в изкуството „Виа Поника“ – Балчик /септември, 2019 г./, Международен куклено - театрален фестивал за възрастни „Пиеро“ – Стара Загора /септември, 2019 г./, Международен фестивал на студентския театър KESTENBURG – Баня Лука, Босна и Херцеговина /ноември, 2019 г./ публика и жури преживяват неподозирани емоционални празници от срещата с изкуството на софийските студенти. Не закъсняват и бравурните отзиви в медиите. Театроведът Светла Банева – председател на журито на Международния куклено-

театрален фестивал „Пиеро“, 2019 г., в своята статия „Критичен поглед: Щастливото детство на Пиеро вече е отминало ”коментира: „Кръговрат” на студентите по куклено актьорско майсторство е представление – резултат от учебен процес, но като замисъл, като изображение, като методология за демонстрация на актьорски умения, като ритъм и препоръки към днешния живот на младите е силно въздействащ, възбуждащ въображението и сетивата на зрителите. Лоран ван Ветер от Белгия, член на журито сподели, че това е спектакъл критерий за възпитанието и обучението на млади таланти, какъвто рядко е срещал в университети с подобна дейност”/www.въпреки.com/

Михаела Тюлева има нужда от Академичната среда. Но и Академичната среда има нужда от нея. Пожелавам и на двете - успех!

Приносите, приложени от кандидата към материалите за конкурса, са изцяло дело на гл. ас. д-р Михаела Тюлева.

Личните ми впечатления за кандидата са изцяло в духа на изложеното в рецензията.

По-горе изразените мисли са само част от мотивите ми да пледирам уважаемото жури да оцени неоспоримостта на основанието гл. ас. д-р Михаела Тюлева да заеме академичната длъжност „ДОЦЕНТ” по специалността „Актьорство за куклен театър” към катедра „Куклен театър”, факултет „Сценични изкуства”, НАТФИЗ „Кр. Сарафов”. Гласувам с ДА!

Дата:

16.05.2022 г.

Проф. д.н. Дойчина Синигерска